

N:o 5

1956

7. vuosikerta

17. 12. 1956

S U O

Julkaisija: SUOSEURA

Toimituskunta: Martti Salmi (puh. joht.),
Viljo Puustjärvi, Olavi Klemelä, Into Rauhala (päätoimittaja)

Toimitus:
Helsinki
Lönrot.k. 11
Puh. 32 931

Tilauhinto 350:—

Kirjoituksia lainattaessa pyydetään mainitsemaan lehden nimi

A. Sundgrén:

ERÄITÄ NÄKÖKOHTIA TÄMÄN HETKEN TURVEKYSYMYKSESTÄ

Tämänhetkiset maailmantapahtumat muistuttavat meitä suomalaisiakin siitä, että rauhallinen elämänkulkumme on ainoastaan näennäinen ja että saatamme jälleen minä hetkenä tahansa joutua painajaisunen kaltaiseen tilanteeseen. Jälleen herää kysymys mitä tapahtuu, jos olemme pakoitetut turvautumaan omiin polttoainearoihimme.

Huomautus tilanteen vakavuudesta on paikallaan, mutta toivokaamme, ettei turpeeseen ulkonaisten tapahtumien johdosta täysin aiheettomasti jälleen leimattaisi sana pula-ajan tuote. Tästä sanasta on erittäin vaikeata päästä ja se esiintyisi jälleen yleisessä tietoudessa vuosikymmeniä eteenpäin. Näin on tapahtunut kaikkina näinä kahtenatoista toisen maailmansodan jälkeisenä vuonna.

Tuotantotilastostamme tältä ajalta kuvastuu selvästi laajan kansan keskuudessa ja valitettavasti myös hallitsevissa piireissä esiintyvä käsitys turpeesta: pula-ajan tuote — huono tuote. Todellisuudessa ei pitäisi näin olla. Turve ansaitsee paljon paremman arvostelun. Maissa, missä turvetta käytetään nimenomaan jauheen ja brikettien muodossa, ei sitä pidetä minään toisarvoisena polttoaineena ja vielä vähemmän pula-ajan tuotteena. Tosin voidaan sanoa, että kaksitoista vuotta on kulunut ja turveteollisuus polkee edelleen paikallaan. Vieläpä on havaittu jossain

määrin taantumusta ja tuotanto peittää vain häviävän pienen osan yhä kasvavasta tarpeesta. Maallikolle tämä on painava todiste. Se, joka on lähemmin seurannut toimintaa tällä alalla, katsoo asiaa hieman toisella tavalla.

Siitä että maassamme tänä päivänä toimii turveteollisuus (käsittäen suurimmaksi osaksi pienehköjä yrityksiä) saamme kiittää valtion myöntämää hintatakuuta sekä myöskin teknillisten menetelmien jatkuvaa kehitystä pyrkimyksenä eri tuotantovaiheiden yhä laajempaan koneistamiseen sekä polttoainelaadun parantamiseen. Tästä teknillisestä kehityksestä ovat hyötynneet myöskin ne lukuisat pienyritykset, jotka eivät muuten olisi selvinneet kovassa kilpailussa. Esimerkkinä voidaan mainita, että vuonna 1946 toimi yhteensä 93 turpeenostoyritystä tuotannon ollessa n. 181.500 tonnia ja vuonna 1956 nostettiin n. 150.000 tonnia vain 30 tuotantoalueella.

Suuremmilla turveyrityksillä, joita maassamme toimii muutamia, on luonnollisesti parempia edellytyksiä selvitä kilpailussa.

Valtion omistaman turveyhtiön, joka alunperin turpeen noston ohella suorittaisi suurehkoissa mittakaavassa myös tutkimus- ja kokeilutoimintaa turvealalla, on valitettavasti sodan jälkeisinä vuosina taloudellisista syistä miltei yksinomaan täytynyt keskittyä turpeen nostoon. Näissä olosuhteissa ei ole ollut ajateltavissa, että

yhtiö itse olisi rahoittanut minkäänlaista laajennustoimintaa tai suuremmissa mittakaavassa suorittanut tieteellistä tutkimusta tai kokeilua. Vasta kuluvan vuoden aikana on yhtiölle myönnetty erinäisiä määrärahoja ja lainoja sen toiminnan laajentamiseksi.

Yksityisessä omistuksessa olevan suurteollisuutemme omien tarpeittensa tyydyttämiseksi harjoittama turpeen nosto on osoituksena siitä, että polttoturpeella on oma paikkansa maamme energiahuollossa. Nämä yksityiset teollisuuslaitokset eivät ole epäröineet itse harjoittaa tai tukea tutkimusta turvealalla oivaltaen sen aineellisen arvon joka sisältyy turvekysymyksen järkipäätökseen ratkaisuun.

Turvealalla tapahtunut kehitys on erikoisluonteensa ja rajoitetuista puitteistaan huolimatta viime aikoina saanut osakseen määrätynlaista mielenkiintoa. Tähän vaikuttivat osaksi myös ulkomailta saapuneet huolestuttavat tiedot maailman vastaisesta energiahuollosta, hiilen ja koksen vähäisestä tuotantonoususta, hinnankorotuksesta jne. Tuntuu siltä kuin tapahtuisi eräänlainen uudelleen arviointi.

Silmällä pitäen mahdollisia toimenpiteitä turveasian edistämiseksi on seuraava kysymys jälleen tullut ajankohtaiseksi: onko maassamme ylipäänsä riittäviä määriä turvetta, jotta asiaa kannattaisi ajaa edelleen? Tällainen kysymys tuntuu varsin oudolta kun itse on lukenut täysin luotettavista julkaisuista, että 1/3 maamme pinta-alasta on suota. Ja kuitenkin tällainen kysymys on oikeutettu, sillä itse asiassa emme tunne missä laajuudessa suomme sisältävät turvetta. Valitettavasti meillä ei ole varaa suorittaa laajemmassa mittakaavassa geologista prospektausta, tutkimusta ja luokittelua.

On myöskin aivan varma, että hyvin suurella osalla maamme soista ei ilmastollisista tai muista syistä voida toimeenpanna turpeen nostoa tämän hetken menetelmillä. Meillä ei myöskään ole tietämän mukaan montakaan suurta yhtenäistä suoaluetta, vain joitakin harvoja. Suurin osa soveltuvista soista ovat pieniä tai keskikokoisia. Tämä seikka on luonnollisesti huomioitava.

En halua ennakkolta antaa mitään täsmällisiä lukuja Valtioneuvoston äskettäin

asettaman turvekomitean suorittamasta soiden arvioinnista, mutta tiedämme kuitenkin jo nyt, että varovaisestikin lasketuina nousevat käytettävissä olevat turvevarat joka tapauksessa satoihin miljooniin tonneihin ja jo tutkitut suot sisältävät lähes sata miljoonaa tonnia ilmakuivaa materiaalia.

Jö tämä seikka ja lisäksi se, että maassamme toimii turveteollisuus, joskin pienessä mittakaavassa ja edelleen että meillä on uusia, lupaavia suuntaviivoja, joiden mukaan meidän on toimittava, ovat riittäviä perusteita turveasian eteenpäin viemiseksi laajemmalla pohjalla. Tähän vaaditaan kuitenkin valtion tukea sekä energiaa käyttävän teollisuuden ym. kuluttajien aktiivista myötävaikutusta.

Kiireellisiä toimenpiteitä suunniteltaessa olisi käsitykseni mukaan valittava sellaisia, jotka tehostaisivat yritteliäisyyttä, esim. nopeampi kuoletus tai vapautusta voiton verotuksesta muutaman vuoden aikana jne. Olisi myöskin toivottavaa, että pantaisiin toimeen laajemmassa mitassa lainanantoa soiden kunnostamiseksi teollista turveennostoa varten.

Hintatakuu on ollut eräs tällainen tukitoimenpide ja sen tulisi jatkua edelleen joitakin vuosia niiden yritysten osalta, joille se on myönnetty.

Puhun tässä suuremman ja voimakkaamman turveteollisuuden puolesta ei ainoastaan sen vuoksi, että turve voi muodostua sangen tärkeäksi polttoainelähteeksi koneturpeen ja brikettien muodossa, vaan myöskin koska se on erittäin arvokas lähtöaine edelleen jalostettavaksi.

Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen turveteknillisessä laboratoriossa on tutkittu juuri näitä jalostuskysymyksiä. Tutkimustyössä on havaittu runsaasti todella lupaavia mahdollisuuksia. Mainittakoon tässä pyrolyysi, kaasutus ja uuttaus, joiden avulla saadaan maallemme erittäin tärkeitä tuotteita.

Tällainen teollinen kehitys on mahdollinen ainoastaan, jos maallamme on riittävän laajalla pohjalla toimiva turveteollisuus, joka pystyy tuottamaan riittävän halpaa raaka-ainetta.

Siksi kunnes meillä ja muualla maailmassa käynnissä olevat tutkimustyöt veden poistamiseksi raakaturpeesta keino-

Hans Lüttjohann:

TORVVERKSAMHET INOM LOJO KALKVERK AB

Bränslebrist, rättare sagt avsaknaden av användbart bränsle för cement- och kalkugnarna, kom bergsrådet Forsström att skynda sig omedelbart efter vinterkrigets slut att vidtaga åtgärder för att försöka ordna bränslefrågan för Lojo Kalkverk A/B.

Finlands import av kol avstannade aldrig helt och hållet, men de små partier som inkom till landet måste fördelas av härför upprättade statskommisioner till många olika konsumenter. Som i så många andra branscher, gällde det att söka ett inhemskt surrogat för kolet. För uppvärmning och kraftalstring övergick man naturligtvis allmänt till ved, men ved kunde inte användas t.ex. vid bränning av cement där pulverbränsle erfordrats för att nå de i ugnarna nödvändiga höga värmegradta-

len. Det låg nära till hands att försöka pulverisera torv och med detta pulver utöka den kvantitet fossila bränslen som myndigheterna kunde tilldela Lojo Kalkverk A/B.

När bränslebristen var ett problem för många grundlades på initiativ av bergsrådet Forsström en kommitté, kallad Bränn-torvkommisionen. Denna kommission meddelade råd och anvisningar till alla dem som önskade börja tillverka bränn-torv. Alla blevo självfallet livligt intresserade av möjligheten att råda bot på sin bränslebrist genom att använda bränn-torv och det var många mossar som av den anledningen började bearbetas. En bidragande orsak härtill var att det på regeringshall antyddes att vid tilldelningen av kol de industrier skulle favoriseras vilka produ-

tekoisesti johtavat myönteisiin tuloksiin ja menetelmää voidaan taloudellisesti soveltaa teollisessa mittakaavassa, tulee meidän käyttää hyväksi niitä menetelmiä ja toimintatapoja, joita jo on olemassa ja jotka parhaiten soveltuvat meidän oloihimme.

Sellaisissa maissa, missä turpeen tuotanto on saavuttanut todella teollisia mitasuhteita ja missä se jo muodostaa tärkeän tekijän energiahuollossa, on suunnauksena ollut siirtyminen jyrshinturpeen tuotantoon. Tuotantotohon kohoaminen lankeaa juuri jyrshinturpeen osalle.

Olemme myöskin havainneet, että jyrshinturpe termisen kuivauksen jälkeen, jolloin se muuttuu turvejauheeksi, on halvin mahdollinen lähtöaine edelleen jalostettavaksi. Turvejauhe on samalla myös erittäin hienon polttoaineen, turvebriketin, raaka-aine.

Emme saa myöskään unohtaa, että turvejauhe on erinomainen polttoaine kaasutai lämminilmaturbiineissa. Tämä on erittäin tärkeä seikka silmällä pitäen mahdollista, turpeeseen perustuvaa sähkövoiman

kehittämistä. Olemme senvuoksi laboratoriossa kiinnittäneet huomiota myös jyrshinturpeen termiseen kuivaukseen.

Maamme keskikokoisia soita ja erikoisolosuhteita silmällä pitäen olemme suunnitelleet standardilaitteen, joka tuottaen 5.000—10.000 tonnia brikettejä vuodessa antaa rajoitetulle työntekijämäärälle työtä ympäri vuoden. Tämä on mahdollista jyrshinturvemenetelmää soveltamalla, jossa kaikki vaiheet ovat mekanisoidut.

Nämä laitteet olisi mielestäni huomioitava maaseudun pienteollisuuden laajentamista suunniteltaessa ja työllisyyskysymyksiä ratkaistaessa.

Turvejauheen kuivausta leijuvassa muodossa ja korkeassa lämpötilassa laboratorion suunnitteleman periaatteen mukaan on kokeiltu ensin pienemmässä mittakaavassa Suo Oy:ssä Kihniössä. Tämän jälkeen menetelmää on edelleen kehitetty ja kokeiltu teollisessa mittakaavassa Mustion suolla, yhteistyössä Lohjan Kalkkitehdas Oy:n kanssa, joka tätä työtä kohtaan on osoittanut suurta mielenkiintoa ja avuliaisuutta.